

Protokół

z zebrania plenarnego Komitetu Psychologii PAN

z dnia 6 listopada 2015 roku

Zebranie plenarne Komitetu Psychologii PAN (ostatnie w kadencji 2011-2015) odbyło się 6 listopada 2015 w godz. 11.00-14.00 na Wydziale Psychologii UW w sali Rady Wydziału (II piętro, sala 74).

W zebraniu uczestniczyło 14 członków Komitetu (brak *quorum*).

Program zebrania plenarnego obejmował następujące punkty:
W programie:

1. Regulamin Nagrody im. A. Malewskiego (prof. J. Grzelak, prof. P. Oleś)
2. Efekty pracy Komisji ds. Oceny Czasopism i Monografii Psychologicznych (dr hab. M. Wierzchoń/ prof. W. Pisula)
3. Sprawozdanie z prac Komisji Wyborczej KP PAN (prof. M. Kossowska)
4. Podsumowanie działalności Komitetu Psychologii PAN w kadencji 2011-2015 (prof. P. Oleś)
5. Wolne wnioski

Zebraniu prowadził Przewodniczący Komitetu Psychologii PAN – prof. Piotr Oleś, który na początku zebrania przypomniał, że (zgodnie z sugestią sformułowaną na zebraniu czerwcowym) wysłane zostało do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego pismo z prośbą o interwencję w sprawie ustalenia wiążących zasad przyznawania dofinansowania dla polskich czasopism naukowych (treść pisma w Załączniku 3a). W odpowiedzi nadeszła z Ministerstwa odpowiedź (podpisana przez Prof. Włodzimierza Ducha, Podsekretarza Stanu), w której czytamy, że

„Ustawa z dnia 15 stycznia 2015r. o zmianie ustawy o zasadach finansowania nauki oraz niektórych innych ustaw (...) zmieniła zakres zadań finansowanych w

ramach środków na działalność upowszechniającą naukę, w szczególności zasady finansowania kosztów wydawania czasopism naukowych”.

W piśmie mowa jest dalej:

„Dlatego w nowych uregulowaniach przyjęto zasadę, że środki przeznaczone na finansowanie działalności upowszechniającej naukę będą przyznawane bibliotekom naukowym oraz wydawcom czasopism naukowych, w tym uczelniom i jednostkom naukowym, które zapewnią otwarty dostęp do publikowanych czasopism przez sieć Internet. Podmioty te będą mogły otrzymać środki finansowe na realizację zadań mających na celu podniesienie poziomu naukowego i poziomu umiędzynarodowienia wydawanych czasopism naukowych (...), w tym w szczególności na:

- 1) udział zagranicznych recenzentów w ocenie publikacji
- 2) udział zagranicznych naukowców w składzie rady naukowej czasopisma
- 3) stworzenie anglojęzycznych wersji wydawanych publikacji
- 4) digitalizację czasopism i monografii naukowych w celu zapewnienia otwartego dostępu do nich przez sieć Internet
- 5) wdrożenie procedur zabezpieczających oryginalność publikacji naukowych”.

Kontynuując wątek rozpoczęty informacjami, które nadeszły z Ministerstwa w odpowiedzi na list naszego Komitetu, prof. P. Oleś zaproponował zmianę kolejności punktów w programie zebrania i przeszliśmy do punktu zaplanowanego wstępnie jako drugi.

Ad. Efekty pracy Komisji ds. Oceny Czasopism i Monografii Psychologicznych

Prof. Piotr Oleś poinformował, że zakończony został proces oceny eksperckiej czasopism naukowych, który jest integralną częścią ewaluacji realizowanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Polskie czasopisma psychologiczne były oceniane przez (powołaną przez nasz Komitet) Komisję ds. Ocen Czasopism i Monografii Naukowych. W zastępstwie przewodniczącego tej Komisji (dra hab. Michała Wierzchonia) informację o ocenie eksperckiej czasopism psychologicznych przedstawił prof. Wojciech Pisula. Dokonano ocen **358** czasopism psychologicznych. Tyle czasopism psychologicznych lub *quasi* psychologicznych znalazło się w stworzonym przez Index Copernicus systemie informatycznym po zgłoszeniach przez redakcje poszczególnych czasopism do ocenienia. Ta lista trafiła do ekspertów z naszej Komisji.

Komisja ds. Oceny Czasopism i Monografii Psychologicznych miała sporo pracy. Harmonogram tych prac wyznaczały następujące daty:

- 12 lipca – udostępnienie listy czasopism do oceny eksperckiej
- 30 września – zakończenie oceny eksperckiej
- 6 października – otrzymanie listy z wynikami oceny eksperckiej

16 października – spotkanie Komisji i dyskusja nad ostateczną wersją listy

18 października – przekazanie do MNiSW ostatecznej wersji listy

Przebieg prac Komisji obejmował:

- Przygotowanie własnej listy czasopism psychologicznych (google docs)
- Ustalenie listy czasopism wyróżniających się (**34 czasopism**), które powinny (zdaniem ekspertów) otrzymać punkty
- Indywidualna ocena czasopism w systemie ministerialnym
- Podsumowanie oceny ekspertów przez Index Copernicus
- Dyskusja Komisji nad zaproponowaną listą
- Ustalenie ostatecznej wersji listy czasopism wybitnych i ważnych.

W rezultacie oceny eksperckiej przypisano czasopisma psychologiczne do jednej z trzech kategorii:

1. czasopisma wybitne
2. czasopisma ważne
3. czasopisma pozostałe.
4. 34 czasopisma omawiane w ramach dyskusji Komisji po pierwszej turze oceny.

Ostateczna ocena Komisji ds. Czasopism i Monografii Psychologicznych:

- a. 2 czasopisma z listy JCR
- b. 7 czasopism ocenionych jako wybitne
- c. 9 czasopism ocenionych jako ważne
- d. 16 pozostałe

Czasopisma wybitne:

Polish Psychological Bulletin, Psychology of Language and Communication, Psychologia Społeczna, Roczniki Psychologiczne, Psychologia Rozwojowa, Health Psychology Reports, Current Issues in Personality Psychology.

Czasopisma ważne:

Polskie Forum Psychologiczne, Przegląd Psychologiczny, Czasopismo Psychologiczne, Acta Neuropsychologica, Neuropsychiatria i Neuropsychologia, Polish Journal of Applied Psychology, Psychologia Ekonomiczna, Psychologia Wychowawcza, Postępy Psychiatrii i Neuropsychologii

Na posiedzeniu zastanawiano się, czy Komitet jako ciało, które powołało Komisję ds. Ocen Czasopism i Monografii Psychologicznych, ma prawo do modyfikacji i sugerowania zmian w klasyfikacji dokonanej przez naszych ekspertów. Przyjęto, że należy uznać wyniki pracy Komisji, którą sami powołaliśmy, bo zebrani na posiedzeniu dysponują jedynie fragmentaryczną wiedzą dotyczącą różnych czasopism i nie możemy kierować się własnymi odczuciami, a dodatkowo brak quorum uniemożliwia podejmowanie decyzji z punktu widzenia formalnoprawnego.

Ze zdziwieniem odnotowano fakt (podobnie jak sygnalizowała to Komisja), że na liście otrzymanej z Index Copernicus nie było czasopisma, które jest agendą Komitetu Psychologii PAN. Chodzi o *Studia Psychologiczne*. W rezultacie *Studia Psychologiczne* nie

podlegały ocenie jakościowej przez naszą Komisję. W trakcie zebrania Komitetu Psychologii PAN (w wyniku kilkakrotnego kontaktu telefonicznego Redaktor naczelnej *Studiów Psychologicznych* z Zespołem Index Copernicus) zidentyfikowano czysto mechaniczny (literowy) błąd w wypełnionej przez redakcję ankiecie, który spowodował niezakwalifikowanie *Studiów Psychologicznych* do etapu oceny eksperckiej. Prof. Maria Lewicka jako członkini KEJN sygnalizowała, że znakomite czasopismo z innej dyscypliny także znalazło się w podobnej sytuacji z powodu drobnej pomyłki na wstępnym etapie procedury. Prof. M. Lewicka będzie monitorować sprawę *Studiów Psychologicznych* na forum KEJN.

Uznano, że należy skorzystać ze standardowej procedury odwoławczej do instancji wyższej. Zasugerowano, żeby takie odwołanie Redaktor naczelnej *Studiów Psychologicznych* (przy poparciu Prezydium Komitetu¹) trafiło do Zespołu Specjalistycznego do Oceny Czasopism Naukowych MNiSW, któremu przewodniczy prof. Jerzy Wilkin. Podjęto dyskusję nad warunkami pracy, jakie stworzono Komisji, kryteriami ocen (co powinno być brane pod uwagę przy kolejnych ocenach). Głos zabierali prof. Maria Lewicka, prof. Piotr Oleś, prof. Andrzej Elias, prof. Wojciech Pisula, prof. Barbara Bokus, prof. Janusz Trempała, prof. Maria Kossowska, prof. Janusz Grzelak, prof. Ewa Czerniawska). Przyjęto do akceptującej wiadomości efekty eksperckiej oceny czasopism psychologicznych i brawami podziękowano członkom Komisji za ich niemały trud. Z satysfakcją odnotowano też, że po raz pierwszy w historii przeprowadzana jest ekspercka ocena czasopism naukowych w ramach szerszej procedury ewaluacji czasopism, dokonywanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Ad. Regulamin Nagrody im. A. Malewskiego (prof. J. Grzelak, prof. P. Oleś)

Prof. Piotr Oleś przypomniał, że Polska Akademia Nauk poprosiła, żeby Regulamin Nagrody im. A. Malewskiego dostosować do regulaminów obowiązujących w Akademii.

Z punktu widzenia prawnego nie ma możliwości utrzymania dotychczasowego statusu Nagrody Komitetu Psychologii PAN. Przybliżając stanowisko prof. E. Nęcki – Wiceprezesa PAN, prof. P. Oleś przedstawił następującą argumentację: Akademia jest instytucją państwową, a Komitet jest jej częścią. Instytucje państwowe działają według zasady legalizmu, czyli wolno im robić tylko to, co jest napisane w ustawach lub statutach. Jest to odwrotność zasady liberalizmu, dotyczącej osób prywatnych i podmiotów gospodarczych, mianowicie że dozwolone jest wszystko, co nie jest zabronione. Taka jest jednoznaczna wykładnia obowiązującego nas prawa.

Wniosek: trzeba dostosować regulamin do zaleceń, które przyszły z Wydziału I PAN i zwrócić się do Prezesa PAN, aby zechciał patronować tej nagrodzie, co niewątpliwie podniesie prestiż Nagrody im. A. Malewskiego.

¹ Nie podjęto uchwały w sprawie poparcia Komitetu w tej sprawie, bo nie było quorum.

Prof. Piotr Oleś przedstawił przygotowane przez Przewodniczącego Kapituły – prof. Janusza Grzelaka, porównanie dotychczasowego Regulaminu Nagrody im. A. Malewskiego z propozycją Regulaminu, która nadeszła z Prezydium PAN (po konsultacjach z prawnikami). Przyjęto do akceptującej wiadomości Regulamin Nagrody w nowej wersji i upoważniono Prezydium Komitetu do przesłania odpowiedzi w tej sprawie do Wydziału I PAN.

W opinii prof. Janusza Grzelaka, należałoby wrócić do kwestii Nagrody II stopnia już w nowej kadencji Komitetu, bo podjęta wcześniej decyzja w głosowaniu mailowym wzbudziła kontrowersje co do formuły głosowania tej ważnej sprawy drogą mailową (bez pogłębionej dyskusji).

Ad. Sprawozdanie z prac Komisji Wyborczej KP PAN (prof. M. Kossowska)

Prof. Małgorzata Kossowska przedstawiła informacje o pracy Komisji Wyborczej KP PAN. Komisja działała w składzie: prof. Małgorzata Kossowska (Przewodnicząca), prof. Barbara Bokus oraz prof. Grzegorz Sędek.

Zgodnie z Regulaminem trybu wyborów członków komitetu naukowego PAN i jego organów (Uchwała nr 28/2011 Prezydium Polskiej Akademii Nauk), Komisja Wyborcza Komitetu Psychologii PAN, powołana na pierwszym posiedzeniu Komitetu w kadencji 2011-2014, rozpoczęła pracę po zatwierdzeniu w dniu 16 lipca 2015r. kalendarza wyborów i wzoru karty do głosowania przez Dziekana Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych PAN – prof. dra hab. Stanisława Filipowicza.

Komisja Wyborcza rozsyłała do 12 września 2015 imienne listy mailowe z zaproszeniem do udziału w wyborach do Komitetu Psychologii PAN na kadencję 2015-2018. Przesyłane były karty do głosowania oraz lista kandydatów na członków Komitetu w nowej kadencji. Lista obejmowała psychologów ze stopniem doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych/społecznych w zakresie psychologii oraz psychologów z tytułem profesora nauk humanistycznych/ nauk społecznych).

W związku z tym, że żadne instytucjonalne ciało nie dysponowało pełną listą osób, które są uprawnione do głosowania, tę listę należało skompletować. Pojawiały się trudności z afiliacjami psychologów (szczególnie psychologów emerytowanych). Łącznie na liście uprawnionych do głosowania znalazło się 365 osób. Do 342 wysłano listy mailowe z informacjami o głosowaniu i niezbędnymi materiałami. Wobec braku aktualnych adresów mailowych do 23 osób wysłano materiały pocztą tradycyjną.

Liczba wypełnionych i nadesłanych do Komitetu kart do głosowania wyniosła 118. Trzydzieści dwie osoby nie wyraziły zgody na kandydowanie.

Po przeliczeniu wszystkich głosów Komisja zdecydowała się przyjąć liczbę 11 głosów jako minimalną liczbę zgromadzonych przez kandydata głosów, uprawniającą do wejścia w skład nowego Komitetu Psychologii PAN. Wszystkie osoby, które uzyskały wymaganą liczbę głosów (poza czterema osobami, które nie wyraziły zgody na kandydowanie) udzieliły pisemnej zgody na kandydowanie i deklarowały aktywny udział w pracach KP PAN.

Ostatecznie przyjęto w drodze wyborów 22 (słownie: dwadzieścia dwie) osoby do nowego składu Komitetu. Do tych osób dołączają (wchodzący w skład Komitetu automatycznie) członkowie PAN i członkowie Akademii Młodych Uczonych PAN (łącznie 8 osób).

Prof. M. Kossowska podziękowała Sekretarzowi Komisji - prof. Barbarze Bokus za wkład w pracę Komisji Wyborczej (zgromadzeni dali też temu wyraz gromkimi brawami). Podobne podziękowanie skierowano do p. Małgorzaty Kowal – Asystentki prof. Grzegorza Sędka, bez której pomocy prace Komisji nie przebiegłyby tak sprawnie.

Biorąc pod uwagę, że po raz pierwszy wysyłano materiały wyborcze drogą mailową, dyskutowano nad zawartością dostępnych w sieci systemów informatycznych o ludziach nauki. Zastanawiano się nad wykorzystaniem w przyszłości efektów pracy naszej Komisji Wyborczej.

Ad. Podsumowanie działalności Komitetu Psychologii PAN w kadencji 2011-2015 (prof. P. Oleś)

Prof. Piotr Oleś zainicjował dyskusję nad aktywnością Komitetu w kończącej się kadencji.

-Akcentowano dobrą atmosferę prac Komitetu, ale też odnotowano niewielką skuteczność przesyłanych przez Komitet pism do różnych jednostek ministerialnych.

-Zastanawiano się nad przyczynami tego, dlaczego tak wielu samodzielnych pracowników naukowych nie wyraża zgody na kandydowanie do Komitetu Psychologii PAN i pracę w jego komisjach (por. punkt wyżej).

-Dyskutowano nad tym, co uczynić, by zwiększyć w środowisku świadomość celów i zakres działania Komitetu.

-Brawami podziękowano prof. P. Olesiowi, prof. B. Bokus i całemu Prezydium za organizację pracy Komitetu. Przyszłemu Komitetowi Psychologii PAN na kadencję 2015-2018 przekazano najlepsze życzenia owocnej pracy na rzecz dobra wspólnego.

Ad. Wolne wnioski

Prof. Barbara Bokus zaprosiła członków Komitetu na konferencję *Człowiek w Sytuacji*, która współorganizowana jest m.in. przez nasz Komitet Psychologii PAN w dniach 26-27 listopada 2015 w SWPS Uniwersytecie Humanistyczno Społecznym w Warszawie.

Dziekan Wydziału Psychologii UW – prof. Ewa Czerniawska zaprosiła na uroczystą sesję w 100-lecie psychologii na Uniwersytecie Warszawskim. Sesja pt. *Mistrzowie i ich dziedzictwo* odbędzie się 28 listopada 2015 w Sali Balowej w Pałacu Tyszkiewiczów-Potockich, Krakowskie Przedmieście 32.

Protokołowała:

prof. dr hab. Barbara Bokus

Sekretarz Komitetu Psychologii PAN